

FIȘA DISCIPLINEI
ANUL UNIVERSITAR
2021-2022

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie ortodoxă didactică

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Arheologie biblică I	2.2. Cod disciplină	OLR0524
2.3 Titularul activităților de curs	Lect. dr. Pașca-Tușa Stelian		
2.4 Titularul activităților de seminar	Lect. dr. Pașca-Tușa Stelian		
2.5 Anul de studiu	I	2.6 Semestrul	1
2.7 Tipul de evaluare (E/C/VP)	C	2.8 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					3
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					11
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					4
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					0
3.7 Total ore studiu individual	19				
3.8 Total ore din planul de învățământ	56				
3.9 Total ore pe semestru	75				
3.10 Numărul de credite	3				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Isagogia Vechiului Testament
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Prezența minim 75%, cu materialele didactice specifice (Sfânta Scriptură, materiale documentare, hărți ale Țării Sfinte, prezentări în PowerPoint, laptop, videoproiector.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze o bună cunoaștere a reperelor fundamentale pentru cunoașterea și înțelegerea vieții societății iudaice din perioada cuprinsă în scrierile scripturistice. • Să dispună de capacitatea de a facilita prin cunoașterea unor elemente ce țin de registrul legislativ și de cel social, înțelegerea unor pasaje scripturistice care nu pot fi judecate / înțelese de către cititor prin prisma vieții sociale contemporane. • Să dispună de aptitudini dialogic irenice cu istorici și cu arheologii. • Să demonstreze capacități reale de orientare în literatura de specialitate arheologică.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze capacitatea de conexare a cunoștințelor dobândite în cadrul cursului cu ansamblul disciplinelor studiate, precum și cu activitatea profesională pe care urmează să o desfășoare; • Să demonstreze capacitatea de a crea și a conduce un atelier de interpretare și de dialog pe teme biblice vechitamentare. • Să demonstreze capacitatea de sistematizare și actualizare a conținutului învățării.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Introducerea studentului în sfera cunoașterii principalelor tehnici de studiu arheologic și a școlilor de Arheologie Biblică. • Însușirea de către studenți a fundamentelor generate de studiul arheologic, dobândirea abilităților de elaborare a unei lucrări cu tematică practică.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Să sprijine studentul în identificarea modalităților de aplicare a principiilor interpretative și a modalităților de actualizare a conținutului Scripturii pentru contemporaneitate, având ca reper cercetarea arheologică

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Arheologia biblică: relația sa cu Arheologia laică; contextualizare bibliografică; precizări metodologice și obiective științifice.</p> <p>Referințe bibliografice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MAZAR, pp. 1-34; ▪ BLAIKLOCK, HARRISON, pp. 44-47; ▪ ABRUDAN, CORNIȚESCU, pp. 5-54. 	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică
<p>2. Istoricul disciplinei: etapele de formare a școlilor de arheologie biblică; personalități marcante ale școlilor de arheologie și cele mai importante descoperiri</p> <p>Referințe bibliografice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MAZAR, pp. 10-20; ▪ BLAIKLOCK, HARRISON, pp. 47-66. 	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică
<p>3. Poteriologia și importanța ei pentru cercetarea arheologică. Stratigrafia și cartografia – elemente primare pentru cercetarea arheologică.</p> <p>Referințe bibliografice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ BLAIKLOCK, HARRISON, pp. 120, 368, 424; ▪ MAZAR, pp. 21; ▪ SEMEN, pp. 11-24. 	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică
<p>4. Principalele surse extrabiblice ale Arheologiei biblice.</p> <p>Referințe bibliografice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MAZAR, pp. 21-27; ▪ ABRUDAN, CORNIȚESCU, pp. 39-54; 	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică

<ul style="list-style-type: none"> ▪ SEMEN pp. 11-24 		
<p>5. Fixarea prin date arheologice a reperelor / traseului peregrinării poporului ales: din Mesopotamia în Canaan; Canaan – Egipt; Egipt – Pustiu – Canaan</p> <p>Referințe bibliografice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ BLAIKLOCK, HARRISON, p. xxvii. ▪ MAZAR, 28-29, 86-87, 168, 189, 193, 369. 	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică
<p>6. Antichități iudaice: Conceptul de familie și evoluția sa în cadrul societății iudaice.</p> <p>Referințe bibliografice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ JEWISH ENCYCLOPEDIA, pp. 336-338; ▪ ABRUDAN, CORNIȚESCU, pp. 114-120; ▪ SEMEN, pp. 83-104. 	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică
<p>7. Casa – evoluția habitatului iudaic; elementele de circumscriere în dimensiunile spațiului sacru ale acestuia și relația sa cu Altarul, Cortul Sfânt și Templul.</p> <p>Referințe bibliografice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ JEWISH ENCYCLOPEDIA, pp. 485-486; ▪ BLAIKLOCK, HARRISON, pp. 243-244; 445-446; ▪ ABRUDAN, CORNIȚESCU, pp. 105-113; 187-196; ▪ SEMEN, pp. 71-82. 	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică
<p>8. Spațiul sacru și dimensiunea sa recapitulativă.</p> <p>Referințe bibliografice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ABRUDAN, CORNIȚESCU, pp. 187-195; ▪ JEWISH ENCYCLOPEDIA, pp. 98-101, 653-656. 	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică
<p>9. Morfologia spațiului sacru, aspectul sau dimensiunea transcendentă ale acestuia.</p> <p>Referințe bibliografice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ JEWISH ENCYCLOPEDIA, pp. 98-101, 653-656. ▪ SEMEN, pp. 158-187. ▪ ABRUDAN, CORNIȚESCU, pp. 187-210. 	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică
<p>10. Timpul sacru și elementele religioase care fac din el un mediu de intersectare cu veșnicia.</p> <p>Referințe bibliografice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MAZAR, pp. 348-352; ▪ JEWISH ENCYCLOPEDIA, pp. 132-140, 434; ▪ SEMEN, pp. 243-260; ▪ ABRUDAN, CORNIȚESCU, pp. 274-305. 	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică
<p>11. Antichități iudaice religioase: politeism, henoteism și monoteism.</p> <p>Referințe bibliografice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ JEWISH ENCYCLOPEDIA, pp. 659-661; ▪ SEMEN, pp. 122-131; 153-157; ▪ ABRUDAN, CORNIȚESCU, pp. 179-186. 	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică
<p>12. Reformele religioase și importanța lor pentru susținerea monoteismului iudaic (instituționalizarea realizată de Moise, reforma davidică, regresul religios determinat de și stabilizarea realizată de)</p> <p>Referințe bibliografice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MAZAR, pp. 348-352. ▪ ABRUDAN, CORNIȚESCU, pp. 179-263. 	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică
<p>13. Debate: Morfologia discursului teologic iudaic: premozaic, mozaic, istoric, didactico-poetic și profetic.</p>	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică
<p>14. Arheologia de limbaj - actul de individualizare a Ebraiceii biblice în grupul limbilor semitice. Arheologia de text – relația textului biblic cu Arheologia biblică; etapele formării canonului biblic iudaic; teoriile moderne cu privire la constituirea canonului și precizarea obiectivității lor.</p>	prelegere, discuție colectivă	1 oră fizică

Referințe bibliografice:

- YARDENI, pp. 3-16, 47-66, 81-83, 131-132.

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Relația arheologie biblice cu Arheologia laică	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică
2. Personalități marcante ale școlilor de arheologie și cele mai importante descoperiri	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică
3. Stratigrafia și cartografia	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică
4. Sursele extrabiblice ale Arheologiei biblice	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică
5. Taseului peregrinării poporului ales: din Mesopotamia în Canaan	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică
6. Conceptul de familie în societatea iudaică	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică
7. Spațiu sacru și relația sa cu Altarul, Cortul Sfânt și Templul.	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică
8. Spațiul sacru și dimensiunea sa recapitulativă.	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică
9. Morfologia spațiului sacru, aspectul sau dimensiunea transcendentă ale acestuia.	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică
10. Timpul sacru	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică
11. Antichități iudaice religioase: politeism, henoteism și monoteism.	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică
12. Reforma davidică	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică
13. Morfologia discursului teologic iudaic: didactico-poetic	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică
14. Arheologia de text – relația textului biblic cu Arheologia biblică;	expoziitivă, discuție colectivă	1 oră fizică

9. Bibliografie**Bibliografia obligatorie:**

1. ABRUDAN, Dumitru și CORNIȚESCU, Emilian, *Arheologie biblică pentru facultățile de teologie* (București: IBMO, 1994), 352 p.
2. SEMEN, Petre, *Arheologia biblică în actualitate* (Iași: Trinitas, ²2008), 280 p.
3. TARNAVSCI, Vasile, *Arheologia biblică* (Cernăuți: Tipografia Glasul Bucovinei, 1930), 710 p.
4. BLAIKLOCK, E.M., HARRISON, R. K. (eds.), *The New International Dictionary of Biblical Archaeology*, Grand Rapids, Michigan, 1982.
5. YARDENI, Ada, *The Book of Hebrew Script: History, Paleography, Script Styles, Calligraphy & Design* Knoll Press, 2002.

Bibliografia opțională:

1. ALBERTZ, R., *A History of Israelite Religion in the Old Testament Period*, London, 1994 (Gottingen, 1992), vol. 1-2.
2. ALBRIGHT, W. F., *Archaeology and the Religion of Israel* Baltimore, Johns Hopkins Press, 1946.
3. BABA, Teodor, *Noțiuni generale de Arheologie biblică* (Arad: Universității „Aurel Vlaicu”, 2012).
4. CHIRILĂ, Ioan, „Ages of Jericho – their importance for biblical chronology,” *SS 1* (2003): 60-84.
5. CHIRILĂ, Ioan, „Breviarum qumranit (elemente de antropologie biblică),” *AFTOC VII* (2002-2004): 9-22.
6. CHIRILĂ, Ioan, „Comunitatea de la Qumran și legătura sa cu Ierusalimul,” *TV 7-12* (2004): 176-186.
7. CHIRILĂ, Ioan, „Conceptia qumranită despre familie,” *Studia TO 2* (2011): 5-14.
8. Chirilă, Ioan, „Ierusalimul – o cetate în care poți să înveți să pășești în veșnicie”, (prefață) la vol. Cristian Muntea, *Ierusalim, istorie și eshatologie* (Ploiești: LVS Crepuscul, 2010), 4-6.

9. CHIRILĂ, Ioan, *Mesianism și Apocalipsă în scrierile de la Qumran* (Cluj-Napoca: Arhidiecezana, 1999), 114 p.
10. CHIRILĂ, Ioan, *Qumran și Mariotis – două sinteze ascetice – locuri ale îmbogățirii duhovnicești* (Cluj-Napoca Presa Universitară Clujeană, 2000), 141 p.
11. DAVY, Marie Madeleine, *Enciclopedia doctrinelor mistice*, vol. I-IV, Ed. Amarcord, Timișoara, 1997-2000.
12. FREEDMAN, David Noel, *Biblical Archaeologist*, electronic ed. Ann Arbor, MI: American Schools of Oriental Research.
13. GURARY, Noson, *The Jewish Holy Days in Chasidic Philosophy*, New Jersey, 2000.
14. HERRMANN, S., *A History of Israel in Old Testament Times*, London 1980.
15. IATAN, Cristian, „Iar eu, o, duhule, te conjur...” (4Q560 I, 2:5). Practicile magice și divinatorii în manuscrisele de la Qumran,” *ST 3* (2011): 153-189.
16. MIHĂILĂ, Alexandru, „Ethnicity in Early Israel: Some Remarks on Merneptah's Stele,” *AFTOPJ X* (2009-2010): 367-384.
17. Mihăilă, Alexandru, *Elemente nomade în protoistoria Israelului* (teză de doctorat) (București: Universității, 2008), 314 p.
18. MILLER, J. Maxwell; HAYES, J.H., *A History of Ancient Israel and Judah*, Philadelphia, 1986.
19. MILLER, Madeleine S., J. Lane, *Encyclopedia of Bible Life*, New York: Harper, 1944, pp. 1–24.
20. NEGEV, *Archaeological Enciclopedy of the Holy Land*, London 1972.
21. NEGOIȚĂ, Athanase, *Istoria religiei Vechiului Testament*, Ed. Sophia, București, 2006.
22. NOËL, Damien, *Les Origines d'Israël* (Cahiers Evangile 99), Paris, Editions du Cerf, 2001.
23. OANCEA, Constantin, „Contribuția Sfinților Împărați la reabilitarea statutului de «oraș sfânt» al Ierusalimului”, în *Împaratul Constantin cel Mare și viziunea sa privind viața politico-socială, religioasă și culturală a Imperiului Roman*, ed. Nicolae Chifăr, Daniel Buda (Sibiu: Astra Museum, 2014): 230-239.
24. VERMES, Geza, *The Complete Dead Sea Scrolls in English*, London 1998.
25. VLADIMIRESCU, Mihai și CIUREA, Mihai, *Siria Creștină. Repere biblice, istorice și patristice*, (București: Pro Universitaria, 2010).
26. VLADIMIRESCU, Mihai, „Sfânta Scriptură și arheologia biblică. Aspecte ale vieții cotidiene în timpul Mântuitorului Hristos,” în *Mehedinți, Istorie, Cultură și Spiritualitate*, ed. Iulian Nedelcu (Drobeta Turnu Severin: Didahia Severin, 2010), 140-150.
27. VLADIMIRESCU, Mihai, *Importanța descoperirilor arheologice din Israel în perioada 1970-2000 pentru studiul Vechiului Testament* (Craiova: Universitaria, 2006), 224 p.
28. VLADIMIRESCU, Mihai, *Importanța descoperirilor arheologice din Orientul Apropiat în perioada 1970-2000 pentru studiul Vechiului Testament* (Craiova: Universitaria, 2007), 168 p.
29. VLADIMIRESCU, Mihai, *Pe urmele Mântuitorului Hristos. Aspecte ale vieții cotidiene în Israelul secolelor I î. Hr.- I d. Hr.* (Craiova: Universitaria, 2010), 300 p.

10. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

11. Evaluare

Tip activitate	11.1 Criterii de evaluare	11.2 metode de evaluare	11.3 Pondere din nota finală
11.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> • Însușirea și utilizarea registrului terminologic și conceptual propriu disciplinei. 	Examen scris, condiționat la de predarea portofoliului propus în cadrul orelor de seminar.	80%
	<ul style="list-style-type: none"> • Asimilarea informațiilor fundamentale privitoare 		

	la Vechiul Testament.		
	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea instrumentelor și a finalității procesului de interpretare a Scripturii în mediul ortodox. 		
11.5 Seminar/laborator	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea și însușirea problematicii tratate la curs și seminar. 	Prezentarea unui portofoliu realizat pe parcursul semestrului.	20%
	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea de a integra într-un discurs propriu conceptele asimilate. 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Flexibilitatea în abordarea exercițiilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor dar și capacitatea de valorificare a lor în varii moduri. 		
11.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea de interpretare a textelor vechitestamentare care relatează crearea omului, pe baza discursurilor exegetice studiate în cadrul cursului din mediul iudaic și din cel creștin. • Capacitatea de transmitere a cunoștințelor exegetice dobândite. 			

Data completării

28.04.2021

Semnătura titularului de curs

Stelian P

Semnătura titularului de seminar

Stelian P

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

C. I. Ionescu